

Vi har et valg: Grønt ansvar eller status quo

På Folkemødet mødtes vi på tværs af grønne NGO'er, virksomheder og forsyningsselskaber og skabte grundlaget for en Allinge-aftale om at skabe fremtidens grønne forsyning

Tænk tanken | Brundtland

B

december 17, 2025

Udarbejdet af

Tænk tanken Brundtland
Bryghuspladsen 8
1473 København K

Allingeaftalens partnere:

Kim Mortensen, direktør, Dansk Fjernvarme

Carl-Emil, direktør, DANVA

Lars Midtby, direktør, Danmarks Naturfredningsforening

Christian Ibsen, direktør, Concito

Jens Bomann Christensen, direktør, Brancheforeningen Cirkulær

Lydia Callesen, gruppeformand for den offentlige gruppe, 3F

Bjørn Bøje Jensen, vicedirektør, Arbejdernes Landsbank

Kim Qvist, direktør, Økologisk Jordbrugsfond

Jakob Kronik, global direktør, Verdens Skove

Henrik Garver, direktør, Foreningen af Rådgivende Ingeniører – FRI

Klaus Winther Ringgaard, SVP, COWI

Henrik W. Petersen, forbundsformand, Blik & Rør

Maj Baltzarsen, vicedirektør, Tænk tanken Brundtland

For mere information kontakt

Maj Baltzarsen, vicedirektør,
Tænk tanken Brundtland
Tlf. 50552668
mba@brundtland.dk

Vi har et valg: Grønt ansvar eller status quo

Klimaforandringer, biodiversitetskrisen og forurening af vores natur minder os om, at vi ikke kan tage noget for givet.

Vi står midt i en tid, hvor både naturen og befolkningen kræver mere ansvarlighed af os.

Samtidig har vi et unikt udgangspunkt i Danmark: En forsyningssektor kendetegnet ved høj kvalitet, langsigtet planlægning og ikke mindst en stærk demokratisk forankring.

Styrkepositionen betyder dog ikke, at vi kan læne os tilbage.

Hvis vi vil beskytte, og videreudvikle, vores styrker, kræver det mod til at kigge op, løfte ambitionsniveauet og sætte nye grønne standarder for vores fælles infrastruktur.

For at bidrage til at bremse klimakrisen betyder det helt konkret, at vi er nødt til at igangsætte en omfattende og hurtig

elektrificering og omlægning af alle de energibehov, der kan elektrificeres eller på anden måde gøres CO2-neutrale.

Vores drikkevand er blandt verdens reneste, uden tilsætning af klor.

Vi har et højt niveau af spildevandsrensning, hvor næsten alt spildevand renses grundigt i centrale anlæg, samt et fjernvarmenet, der er blandt de mest udbyggede i verden.

Meget af det er baseret på fælles ejerskab, af borgere eller kommuner, som sikrer forankring og demokratisk kontrol.

Dette giver os ikke kun teknologiske fordele, men også en stærk social kontrakt: Vores infrastruktur ejes af os selv, og vi kan som samfund vælge at prioritere langsigtede hensyn til klima og miljø over kortsigtet profit.

Allinge-aftalen

På Folkemødet i Allinge mødtes vi på tværs af grønne NGO'er, virksomheder og forsynings-selskaber og skabte grundlaget for en Allinge-aftale.

En aftale, hvor vi lover hinanden at arbejde tættere sammen om at skabe fremtidens grønne forsyning.

Allinge-aftalen indeholder fem indsatsområder:

- 1) Elektrificering,
- 2) Rent drikkevand,
- 3) Indflydelse til ungdommen,
- 4) Bedre rammebetingelser og
- 5) Klog arealanvendelse

For at styrke vores position som et grønt foregangsland indenfor forsyningsløsninger må ambitionsniveauet for den grønne omstilling højere op.

Vi skal turde sætte barren for udlednings-reduktioner og ressourceforbrug, ikke blot for at opfylde internationale mål, men fordi det er nødvendigt for at holde os inden for de planete-re grænser.

1) Vi skal have grøn strøm og varme

Vi er enige i at lave en plan for en reduktion af den biomasse, der bruges til at producere el og varme, og at der er brug for elektrificering af de energibehov, der kan elektrificeres eller på anden måde gøres CO2-neutrale.

Planen skal tage udgangspunkt i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets Klimafremskrivning, hvor der i seneste klimafremskrivning forventes omkring en halvering i biomasseforbruget til el og fjernvarme fra 2023 til 2035.

Målet er at sikre højest mulig klimamæssig og samfundsmæssig værdi af den biomasse, der i

dag anvendes til energiformål.

Biomasse har været en vigtig del af Danmarks grønne omstilling i varmemforsyningen, da det har muliggjort udfasning af kul.

Men biomassen er ikke uden problemer. Flere af os har kritiseret det store forbrug af den - både fordi biomassen er en knap ressource globalt, fordi den øgede efterspørgsel presser biodiversiteten i skovene, og fordi elektrificering baseret på vedvarende energi giver større positive bidrag til klimaet nu og her.

Dem af os, der kommer fra varmesektoren, ved at der er brug for en omfattende elektrificering, men fortiden hænger ved.

Blandt andet har selskaberne på baggrund af en politisk aftale fra 2012 investeret milliarder i biomasseanlæg, som ikke kan reduceres drastisk fra den ene dag til den anden uden store omkostninger for borgerne.

Og biomassen udfylder også andre behov. I varmesektoren arbejder man både med mål om at sikre forsyningssikkerhed, stabilitet i varmepriser samt et muligt behov for kulstof til andre sektorer.

Os, der står sammen her, ønsker at tage en landsdækkende diskussion om i hvor høj grad og hvor hurtigt det kan lade sig gøre, at elektrificere varmemforsyningen, og sikre grøn strøm til alle.

Og at vi sammen skal arbejde for at sikre, at de demokratiske forsyningselskaber har de bedste muligheder for at lave de nye lang-sigtede og grønne investeringer, der er behov for.

2) Den grønne trepart skal tage fat på drikkevandet

En af de mest presserende udfordringer er forureningen af vores grundvand. Rent drikkevand er ikke en selvfølge i Danmark - det kan vi miste, hvis vi ikke handler, og der er brug for at vi sikrer fremtidige generationers adgang til rent drikkevand.

Derfor er det helt afgørende, at den grønne trepart tager livtag med forurening fra landbrug og industri, som siver ned i grundvandet - og sikre finansiering så berørte lodsejere kompenseres.

Vi har også brug for politiske beslutninger, der giver vandselskaberne mulighed for at beskytte grundvandet og rense spildevandet bedre - til gavn for både mennesker og natur.

Treparten har allerede tiltag for at forbedre forholdene i vores indre farvande og fjorde, men der er brug for at man i det fremadrettede arbejde med treparten også sikrer rent drikkevand for de fremtidige generationer.

3) Vi skal sikre, at fremtidige generationer tager styringen

Den danske forsyningssektor er kendetegnet ved at være demokratisk ejet eller styret. Det giver plads til at tænke på de fremtidige generationer og andre bundlinjer end de rent økonomiske.

Og det giver os som samfund mulighed for at sikre, at vores kritiske infrastruktur forbliver i

hænderne på dem, der bruger den – og som skal leve med konsekvenserne af de beslutninger, der tages i dag.

Vi mener, at dette ikke bare skal bevares – det skal styrkes. Og det demokratiske ejerskab skal være med til at sikre at fremtidige generationer også har adgang til rent vand, varme og energi, uden at overskride planetens grænser.

Det vil kræve at den demokratiske forsyningssektor i højere grad inddrager borgerne og gøre mere ud af at få næste generation med i bestyrelserne.

Omvendt skal det grønne civilsamfund også engagere sig i selskaberne for at bringe næste generation med om bordet og tage ansvar for konkrete løsninger.

På tværs af generationer er det er den samlede bestyrelses ansvar at hensynet til fremtidige generationer er styrende for udviklingen af det enkelte selskab.

4) Vi skal skabe bedre rammer for langsigtede investeringer

Hvis selskaberne skal levere på de grønne ambitioner, har de brug for bedre rammer for investeringer.

I dag er der barrierer i lovgivning og regulering, som gør det svært at tænke langsigtet og bæredygtigt.

Vandreguleringsudvalget har netop fremlagt forslag, der kan gøre det nemmere at investere i rensning af spildevand, klimasikring og beskyttelse af grundvand. Det er investeringer, der er helt afgørende for både natur og

borgere. Det vil vi forpligte os på at følge til dørs, så mange af de nødvendige grønne investeringer i vandsektoren kan blive til virkelighed.

Vi har også brug for at skabe større frirum i reguleringen af varme- og affaldssektoren, så selskaberne får tillid og mulighed for at træffe grønne valg, der rækker længere end de næste budgetår.

5) Vi skal bruge arealerne klogt

En anden udfordring som kræver langsigtet planlægning er presset på vores arealer. Hvis vi vil skabe plads til de nye store grønne energiprojekter, sektorkobling, naturgenopretning og grundvandsbeskyttelse, skal vi tænke os om, og sikre klog multifunktionel arealanvendelse.

En smart opsætning af nye anlæg betyder meget for om vi kan udnytte ressourcerne optimalt. Eksempelvis kan datacentre og nye energi-anlæg udnytte overskudsvarme, hvis de placeres rigtigt.

Ligeledes kan skov-plantering på arealer, hvor man forventer at udtage områderne til drikkevandsboringer, sikre både biodiversitet, rent drikkevand og lagring af CO₂.

Det kræver, at vi kan prioritere areal-anvendelsen med respekt for både natur og mennesker - og med blik for, hvordan vi bedst imødekommer kommende generationers behov.

Og det kræver en samlet plan - og sandsynligvis lovændringer - hvor den demokratiske forsyningssektor får en større rolle at spille i vores fremtidige areal-planlægning.

Vi forpligter os på samarbejdet

Vi kommer fra forskellige baggrunde:
Forsyningsselskaber, virksomheder, banker,
fagforeninger og civilsamfundsorganisationer.

Men vi deler et fælles mål: At sikre en grøn,
demokratisk og langsigtet forsyning til gavn for
både mennesker og natur.

Vi forpligter os på dialogen. Og vi forpligter os
på at finde fælles løsninger for fremtidens
generationer.

For kun sammen kan vi tage det ansvar, der
kræves - og sikre, at Danmark er et fore-
gangsland for rent vand, grøn energi og en
natur i balance.